

¹Klinika Położnictwa Akademii Medycznej w Gdańsku
¹Department of Obstetrics of Medical University of Gdańsk, Poland.
¹Publiczne Gimnazjum w Pszczółkach
¹Public Secondary School in Pszczółki

DARIUSZ LAUTENBACH¹, JOLANTA LAUTENBACH², KRZYSZTOF PREIS¹,
MAREK PUZIO¹

*The problem of sexual molestation concerning students
of secondary school in village community*

**Problem molestowania seksualnego wśród młodzieży gimnazjalnej
w środowisku wiejskim**

Do prawidłowego rozwoju każde dziecko potrzebuje miłości, ciepła i opieki rodziców oraz całego otoczenia. Wyrazem tego uczucia jest m.in. dotykanie dziecka, głaskanie, przytulanie. Dzieci wychowywane w atmosferze miłości, życzliwości i wzajemnego szacunku są szczęśliwe, radosne, otwarte, pełne zaufania do ludzi i otaczającego je świata. Jednak niektóre zachowania dorosłych wobec dzieci przekraczają granicę tzw. normy. Dziecko staje się nie podmiotem, lecz przedmiotem egoistycznych zachowań seksualnych ludzi dorosłych. Dzieci dotykane są w miejsca intymne, molestowane seksualnie a nawet gwałcone. Początkowo dziecko nie zdaje sobie sprawy z niewłaściwości zachowań dorosłych. Kiedy budzi to jego sprzeciw, często w obawie przed odrzuceniem ze strony rodziców lub innych ludzi oraz ich gniewem i agresją, boi się mówić, że było „obiektem złego dotyku”. Dotyczy to szczególnie małych dzieci. Starsze dzieci w anonimowych ankietach potrafią, a nawet chcą, zwrócić uwagę ludzi dorosłych na swój problem.

MATERIAŁ I METODA

Autorzy przeprowadzili anonimową ankietę wśród 185 uczniów Gimnazjum w Pszczółkach, dotyczącą problemów molestowania seksualnego nieletnich. Ankieta zawierała 10 pytań, w których użyto pojęcia „zły dotyk”, badając problem molestowania seksualnego.

Wyniki ankiety przedstawiono w tab.1

Młodzież w ostatnim pytaniu przedstawiała własne zdania dotyczące tematu „złego dotyku”. Użytkaliśmy następujące odpowiedzi:

- ⇒ powinno się o tym mówić w szkole i uświadamiać, że nikt nie ma prawa nas „źle dotykać”;
- ⇒ chcemy więcej wiedzieć, aby było coraz mniej „złego dotyku”;
- ⇒ należy rozszerzyć akcję w szkole;
- ⇒ trzeba pomagać takim dzieciom;
- ⇒ nie można ufać nikomu;
- ⇒ potrzeba więcej telefonów zaufania;
- ⇒ należy więcej mówić o problemie, by ludzie zwracali większą uwagę i nikt tego nie doświadczył;
- ⇒ nauczymy się samoobrony.

OMÓWIENIE

Uważamy, że problem molestowania nieletnich jest problemem pierwszorzędnej wagi, któremu powinni poświęcać uwagę lekarze, nauczyciele i wychowawcy oraz przedstawiciele prawa. Bardzo ważne jest szybkie diagnozowanie, rozpoznawanie i reagowanie na wszelkie przejawy „złego dotyku” wobec dzieci i młodzieży. O tym, jak ważny jest to problem, świadczą światowe dane statystyczne mówiące, że ponad 25% ludzi przeżyło w dzieciństwie jakąś formę kontaktu seksualnego z dorosłym (1,6). Z naszego materiału wynika, że do molestowania seksualnego przez dorosłych przyznaje się 9 osób, co stanowi 4,9%. Pozostałe 15 osób, które odpowiedziało twierdząco, było jak wynika z odpowiedzi na kolejne pytania, w nieprzyzwoity sposób dotykane przez swoich rówieśników, co może być uznane za niedojrzałą formę dojrzewania seksualnego, wymagającą również odpowiedniej reakcji środowiska, nie mieszczącą się jednak w definicji molestowania seksualnego (3).

Powodowane zmiany w psychice dziecka molestowanego seksualnie mogą być głębokie i często nieodwracalne (2). Przemoc seksualna jest bowiem najcięższą w skutkach formą krzywdzenia dziecka. Może prowadzić do głębokiej patologii życia społecznego (1,5). Przyjęcie właściwych zasad postępowania wobec ofiary przemocy umożliwia przeprowadzenie dziecka przez trudny proces diagnozy stawianej przez lekarza bez narażania go na dodatkowy uraz (4).

Dzieci i młodzież nie mogą być przekonane o bezkarności sprawców ich cierpienia (7). Powinny wiedzieć do kogo mogą się zwrócić w sytuacji, gdy staną się ofiarą przemocy. Z naszej ankiety wynika, że mają zaufanie do nauczycieli oraz członków rodziny.

Informowanie dzieci i młodzieży powinno być powszechne i obejmować całe środowisko. W naszej ankiecie z pojęciem „złego dotyku” nie spotkało się wcześniej aż 35% ankietowanych. Jest to odsetek mówiący o znacznym niedoinformowaniu. Prowadzenie uświadamiania dzieci powinno zatem być bardziej intensywne. Z naszej ankiety wynika także, że najczęściej informacje o molestowaniu nieletnich docierały do młodzieży w szkole (42%) oraz za pośrednictwem telewizji (33%). Niestety najsłabiej pod tym względem wypadły: prasa, internet i przychodnia lekarska.

Problem „złego dotyku” jest odbierany przez młodzież jako istotny, ponieważ w skali od 1 do 5, ponad 60% uczniów określiło jego wagę co najmniej na 4.

WNIOSKI

- ⇒ Problem molestowania seksualnego nieletnich jest postrzegany przez młodzież jako bardzo ważny.
- ⇒ Konieczne jest opracowanie odpowiednich programów wychowawczych, aby informowanie dzieci i młodzieży odbywało się na właściwym poziomie.
- ⇒ Należy opracować i wdrożyć procedury pomocy dzieciom, które doznały molestowania seksualnego, aby zmniejszyły wpływ doznanej przemocy na ich dalsze życie.

PIŚMIENNICTWO

1. Czernikiewicz W., Pawlak-Jordan B.: Wykorzystywanie seksualne dzieci. Fundacja Dzieci Niczyje. W-wa 1998.
2. Jarząbek G.: Problem dziewcząt wykorzystywanych seksualnie – aspekty medyczno – prawne. Nowiny Lek. 2000, 69, 167-172.
3. Krawczyński M.: Przemoc seksualna wobec dzieci. Stand. Med. Pediat. 2003, 5, 1319-1323.
4. Sowińska-Przepiera E. i inn.: Zasady postępowania w praktyce ginekologicznej wobec dziecka – ofiary przemocy seksualnej. Ginek. Prakt. 2003, 11, 28-34.
5. Warzocha D., Rabe-Jabłońska J.: Cechy przemocy seksualnej doznanej w dzieciństwie a odległe następstwa psychiczne. Wiad. Psychiat. 1999, 2, 281-284.
6. Zieliński T., i inn.: Nadużycia seksualne u dzieci. Ginek. Prakt. 2003, 11, 19-22.
7. Zmarzlik J., Piwnik E.: Dziecko pod parasolem prawa. Fundacja Dzieci Niczyje. W-wa 1999.

STRESZCZENIE

Autorzy przeprowadzili ankietę wśród 185 uczniów gimnazjum, dotyczącą problemów molestowania seksualnego nieletnich. Według statystyk, zjawisko molestowania seksualnego może dotyczyć ponad 25% dzieci. W naszej ankiecie pozytywną odpowiedź uzyskaliśmy od 9 ankietowanych, co stanowiło 4,9%. W ankiecie zawarto również pytania dotyczące postrzegania przez młodzież wagi

problemu. Znaczna część ankietowanych (35%) twierdziła, że nie spotkała się wcześniej z pojęciem „złego dotyku”. Ważnym jest zatem zwrócenie szczególnej wagi na edukację dzieci i młodzieży w tym względzie. Umożliwi ona prawidłowe zachowanie dziecka w sytuacjach molestowania seksualnego.

SUMMARY

Authors have carried out a survey through 185 students of secondary school concerning notions of sexual molestation of juveniles. According to the statistics more than 25% of children can deal with this problem. We attained a positive answer from 9 questioned what constituted a 4,9%. Inquiry included also questions finding the teenagers perception of this situation. The vast majority of participants (35%) claimed that they had never met the concept of “bad touch” before. Therefore vital is to put great emphasis on educating children and teenagers in respect of this subject. It will enable proper behaviour of child in situations of sexual molestation.

Tabela 1. Wyniki ankiety dotyczącej problemu „złego dotyku” wśród młodzieży gimnazjalnej

Pytania ankiety	Odpowiedzi uczniów
1. Czy zetknęłaś/zetknąłś się z pojęciem „zły dotyk”?	Tak - 121 Nie - 64
2. Jeżeli tak, to gdzie?	W szkole – 51 W telewizji - 40 W domu rodzinnym – 14 W grupie rówieśników – 13 W prasie – 1 W internecie – 1 W przychodni lekarskiej – 1
3. Czy byłaś „złe dotykana”/ byłeś „złe dotykany”?	Tak – 26 Nie - 159
4. Jeżeli tak, to w jaki sposób się to wyrażało?	Dotyk ciałem Łapanie za krocze Dotykanie różnych miejsc Głaskanie po plecach Łapanie za pośladki Łapanie za intymne miejsca
5. Kto Ciebie „złe dotykał”?	Kolega - 10 Koleżanka - 6 Nauczyciel - 3 Obcy mężczyzna - 2 Obca kobieta - 2 Siostra - 1 Dziadek - 1 Wujek – 1
6. Jak na to zareagowałaś/ zareagowałeś?	Krzyk Uderzenie Powiedzenie wychowawcy klasy Odepchnięcie Ucieczka Dobrze – jedna odpowiedź
7. Czy zgłosiłaś/ zgłosiłeś ten fakt komuś dorosłemu?	Tak – 8 Nie – 18
8. Jeżeli tak, to komu?	Wychowawcy klasy, nauczycielowi, rodzicom, cioci, koledze.
9. Jak oceniasz skalę problemu „złego dotyku” wśród dzieci i młodzieży? Zaznacz na skali od 1 do 5.	1 – 6 2 – 17 3 – 49 4 – 65 5 – 48
10. Czy chciałabyś/ chciałbyś jeszcze coś przekazać?	Odpowiedzi w tekście.